

Protestantse Gemeente Utrecht

Financieel jaarverslag 2021

van het

College van Kerkrentmeesters

kerk in de stad, kerk vóór de stad

versie 5
19 mei 2022

ter identificatie
VAN REE ACCOUNTANTS

Inhoudsopgave

	pagina
Verantwoording	2
Protestantse Gemeente Utrecht	3
Verslag van het College van Kerkrentmeesters	4
Balans	5
Staat van Baten en Lasten	6
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	7
Toelichting op de balans	
Activa	9
Passiva	14
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	22
Toelichting op de staat van baten en lasten	
Operationele baten en lasten	23
Incidentele baten en lasten	28
Resultaatbestemming	28
 Bijlagen	
1. Balans en weerstandsvermogen per wijk	29
2. Baten en Lasten per wijk	30
3. Kerkbalans bijdragen per wijk	31

De bijlagen vallen buiten het bestek van de accountantscontrole.

Verklaringen

1. Controleverklaring van de accountant
2. Verklaring en ondertekening College van Kerkrentmeesters
3. Verklaring en ondertekening Algemene Kerkenraad

Verantwoording

Financiële administratie en samenstelling jaarrekening:

Bureau van de Protestantse Gemeente Utrecht
Margaretha van Parmadreef 14
3561 SR Utrecht

030 - 2737540
www.pgu.nu

KvK-nummer 76367657

Controle jaarrekening:

Van Ree Accountants
Postbus 137
3430 AC Nieuwegein

Protestantse Gemeente Utrecht

De Protestantse Gemeente Utrecht (PGU) heeft rechtspersoonlijkheid, naast de Diaconie, die een eigen jaarrekening publiceert. De Algemene Kerkenraad is verantwoordelijk voor de 'zorg' voor de gemeente, maar legt de 'verzorging' in handen van het College van Kerkrentmeesters (Kerkorde PKN ordinantie 11).

De bevoegdheid van het College van Kerkrentmeesters (CvK) wordt begrensd door het vastgestelde (financiële) beleid van de PGU. De basis daarvoor vormen het beleidsplan van de gemeente, opgesteld onder verantwoordelijkheid van de AK, en de jaarlijkse begroting die door het CvK wordt voorbereid en door de AK wordt vastgesteld. AK en CvK kunnen alleen in onderlinge overeenstemming afwijken van het staande beleid.

Het CvK vertegenwoordigt de gemeente in vermogensrechtelijke aangelegenheden. Alleen het CvK kan overeenkomsten op het gebied van personeel, gebouwen of financiën aangaan. De voorzitter en secretaris van het CvK zijn tekenbevoegd namens de PGU.

De PGU bestond in 2021 uit 10 wijkgemeenten en was eigenaar van 10 kerkgebouwen. De financieel-administratieve indeling van de PGU is gebaseerd op een combinatie van beide:

Kostenplaats	Status	Kerkgebouw	E/H	Leden	Bijdragen
Centraal	Protestantse Gemeente				
Janskerkgemeente	Wijkgemeente	Janskerk	H	360	112
Jacobikerkerk	Wijkgemeente	Jacobikerk	E	1.717	304
CP Domkerk	Wijkgemeente	Domkerk	E	1.226	245
Op Zuilen	Wijkgemeente	Oranjekapel	E	1.536	194
Johannescentrum	Wijkgemeente	Johannescentrum	E	1.087	213
Tuindorpkkerk	Wijkgemeente	Tuindorpkkerk	E	1.719	293
Nieuwe Kerk	Wijkgemeente	Nieuwe Kerk	E	1.372	251
Wilhelminakerk	Wijkgemeente	Wilhelminakerk	E	1.180	109
Nicolaikerkerk	Wijkgemeente	Nicolaikerk	E	2.611	383
Utrecht-West	Wijkgemeente	Wijkplaats (Diak.)	H	2.006	162
De Haven	Pioniersplek		H	36	18
Fluisterstille Stem	Pioniersplek				
Janskerk	Gebouw (Centraal)	Janskerk	E		
Bethelkerk	Gebouw (Centraal)	Bethelkerk	E		
Totaal				14.850	2.284

Per kostenplaats is aangegeven of sprake is van exploitatie (E) of van huur (H) van het kerkgebouw. Per wijk is het aantal in het LRP ingeschreven personen (leden, vrienden etc.) vermeld, en daarnaast het aantal bijdragen via de Actie Kerkbalans.

De wijkgemeenten hebben een eigen gedelegeerde verantwoordelijkheid voor de financiën van de wijk, voor het beheer van het kerkgebouw, en voor het werkgeverschap van de medewerkers. De pioniersplekken De Haven en De Fluisterstille Stem functioneren financieel-administratief als (kleine) wijken. Voor alle wijken met leden zijn wijkjaarrekeningen opgesteld, die zijn samengevat in bijlage 1 (balans) en bijlage 2 (baten en lasten) van deze jaarrekening.

De kostenplaats PGU-Centraal representeert de gemeenschappelijke beheerszaken van de PGU, die onder de rechtstreekse verantwoordelijkheid van het CvK vallen. Er zijn aparte kostenplaatsen voor de gebouwen Janskerk en Bethelkerk, die centraal worden beheerd.

Verslag van het College van Kerkrentmeesters

In dit jaarverslag verschaft het College van Kerkrentmeesters inzicht in de balans per 31-12-2021 van de Protestantse Gemeente Utrecht, en daarmee in de opbouw en samenstelling van het vermogen, en in alle baten en lasten van de PGU in het boekjaar 2021.

De jaarrekening 2021 sluit met een balanstotaal van	€ 24.702.092
een operationeel resultaat over het boekjaar 2021 van	€ 172.057
en een resultaat over het boekjaar 2021 van	€ 141.039

Toen de de begroting voor 2021 werd opgesteld was duidelijk dat het eerste coronajaar 2020 met een groot tekort zou worden afgesloten en werd een financieel vergelijkbaar tweede coronajaar 2021 verwacht. In de begroting werd dan ook rekening gehouden met een tekort van bijna € 600.000.

Vanwege dit sombere vooruitzicht voor 2021, met name voor wat betreft de exploitatie van de kerkgebouwen, deden de kerkrentmeesters een dringend beroep op de gemeenteleden om extra bij te dragen en daarmee het verwachte tekort te beperken. Deze oproepen bleken niet vergeefs: er kwam uit de gemeente € 360.000 meer binnen dan begroot, in de vorm van hogere Kerkbalansbijdragen, opbrengsten uit (extra) wijkacties en eenmalige giften.

In 2021 is, ondanks de corona-beperkingen, toch bijna de begrote € 750.000 aan gebouwen-inkomsten gerealiseerd. Dit is wel € 375.000 minder dan in 2019, dus voor corona, maar € 150.000 meer dan in het eerste coronajaar 2020.

Voor de beleggingsportefeuille van de PGU wordt steeds begroot met 2,5% rendement. Het beleggingsresultaat kwam uit op met 4,74%. Dit leidde tot € 245.000 aan extra financiële baten.

Op de lasten werd in 2021 ruim € 160.000 bespaard ten opzichte van de begroting. Vooral de kosten voor gemeentelieven kwamen lager uit, omdat niet alle plannen van de wijken zijn uitgevoerd. Ook dit is deels toe te schrijven aan de coronasituatie.

Het operationele resultaat over 2021 is € 172.000 positief, dus bijna € 770.000 boven begroting. Na verrekening van enkele incidentele baten en lasten komt het resultaat boekjaar over 2021 uit op € 141.000.

In de resultaatbestemming vindt de verrekening plaats met de diverse bestemmingsreserve en met herwaarderingsreserve gebouwen. Er resteert een toevoeging van € 423.000 aan de algemene reserve.

De wijken Citypastoraat Domkerk, Nieuwe Kerk en Tuindorpkerk realiseerden een substantieel positief operationeel resultaat. Van de Johannescentrumgemeente en de Nicolaïkerk was de realisatie duidelijk negatief. Bij de andere wijken waren operationele baten en lasten ongeveer in evenwicht. Op de exploitatie van de Janskerk werd, ook weer vanwege corona, ruim € 100.000 verlies geleden.

Het College van Kerkrentmeesters kijkt niet alleen naar het actuele resultaat van de wijken, maar ook naar de plannen en verwachtingen voor de toekomst. In 2022 worden de meerjarenbegrotingen besproken om zicht te krijgen op het toekomstperspectief van elk van de wijkgemeenten en het financiële beleid van de PGU daarop af te kunnen stemmen.

Utrecht, voorjaar 2022

Balans

na resultaatbestemming	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
Activa		
Materiële vaste activa		
Kerkgebouwen	1	1
Overig vastgoed	5.563.663	5.081.979
Inventaris	25.700	7.550
	5.589.364	5.089.530
Financiële vaste activa		
Lening aan Stichting Prinsenhof	1.966.429	2.012.799
Lening aan Stichting Motion Church	87.500	172.500
	2.053.929	2.185.299
Vlottende activa		
Beleggingsportefeuille	11.004.799	9.956.848
Project herontwikkeling Bethelkerk	408.110	362.035
Voorraad Domshop	15.000	30.000
Vorderingen	434.592	313.741
Liquide middelen	5.196.298	6.248.153
	17.058.799	16.910.776
Totaal activa	24.702.092	24.185.605
Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserves	11.579.865	11.157.073 *)
Herwaarderingsreserve gebouwen	1.533.000	1.896.000 *)
Bestemmingsfonds		
Kapitaal rijksmonumentale kerken	4.800.949	4.800.949
Bestemmingsreserves		
PGU algemeen	2.077.225	2.042.512
Wijkgemeenten	1.393.014	1.346.479
	21.384.052	21.243.014
Voorzieningen		
Rijksmonumentale kerken	1.282.525	1.077.911
Niet rijksmonumentale kerken	683.322	607.270
Overig onderhoud	557.204	522.681
	2.523.050	2.207.862
Schulden		
Langlopende schulden	270.121	260.048
Kortlopende schulden	524.868	474.682
	794.989	734.730
Totaal passiva	24.702.092	24.185.605

*) Deze vergelijkende cijfers in de balans 2020 zijn aangepast in verband met de stelselwijziging herwaarderingsreserve gebouwen. Zie toelichting op de balans.

Staat van Baten en Lasten

	Begroting 2022	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
	€	€	€	€
A Baten				
Gebouwen	1.185.732	743.977	750.550	592.689
Bijdragen	1.678.314	1.972.768	1.609.650	1.812.324
Financiële baten	330.500	566.176	321.000	246.224
Subsidies	336.400	388.966	388.350	410.049
Totaal baten	3.530.946	3.671.888	3.069.550	3.061.288
A Lasten				
Gebouwen	1.093.468	1.088.561	1.109.300	1.052.916
Medewerkers	2.012.163	1.976.598	2.022.300	1.983.470
Gemeentelven	284.133	122.712	226.800	166.550
Administratie en beheer	204.645	208.998	197.350	178.535
Verplichtingen	109.400	102.961	109.200	115.479
Totaal lasten	3.703.808	3.499.831	3.664.950	3.496.950
A Operationeel resultaat	172.862-	172.057	595.400-	435.663-
B Incidentele baten en lasten				
Incidentele baten		17.369		145.001
Incidentele lasten		48.387-		513.570-
Herwaardering vastgoed		-		502.310
B Totaal incidenteel		31.018-		133.742
A+B Resultaat boekjaar	172.862-	141.039	595.400-	301.921-
C Resultaatbestemming				
Naar bestemmingsreserves	3.000	313.598	28.200	126.946
Uit bestemmingsreserves	170.000-	232.351-	285.200-	674.869-
Mutatie herwaarderingsreserve	-	363.000-	-	502.310
C Totaal bestemd resultaat	167.000-	281.753-	257.000-	45.613-
D Saldo naar algemene reserves	14.488	422.792	338.400-	256.307-

De staat van baten en lasten is opgebouwd uit de onderdelen A tot en met D volgens de richtlijnen van het GCBB van de PKN. Zie grondslagen waardering en resultaatbepaling.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn begroting en jaarverslaggeving PKN zoals deze is voorgeschreven door het GCBB, het Generale College voor de Behandeling van Beheerszaken. Via FRIS, het financiële rapportagesysteem van de PKN, wordt de jaarrekening ter goedkeuring voorgelegd aan het Classicale College voor de Behandeling van Beheerszaken.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling volgens de richtlijn van de PKN / GCBB:

1. Algemeen

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

2. Grondslagen van waardering activa en passiva

Activa en passiva

Activa en passiva worden tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs of tegen nominale waarde opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Materiële vaste activa

Kerkgebouwen worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden berekend als percentage over de verkrijgingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur van het actief. De minimumwaarde van kerkgebouwen is € 1.

De overige kerkelijke materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Deze wordt voor panden gelijkgesteld aan de waarde volgens de Wet waardering Onroerende Zaken (WOZ). Mocht de aanschafwaarde hoger zijn dan de WOZ-waarde, dan wordt deze waarde genomen. Op materiële vaste activa die worden gewaardeerd op actuele waarde, wordt niet afgeschreven.

Installaties en inventarissen

Installaties en inventarissen worden gewaardeerd op de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijving.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de actuele waarde. De actuele waarde is voor panden de WOZ-waarde. Op vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven.

Mutaties in actuele waarde

Winsten en verliezen die ontstaan door een wijziging in de actuele waarde, worden verwerkt in de staat van baten en lasten onderdeel B. Daarnaast worden in onderdeel C ten laste van de winstbestemming Herwaarderingsreserves gevormd.

Financiële vaste activa

De verstrekte leningen worden gewaardeerd op nominale waarde. Voor zover er sprake is van een oninbaar deel van een lening, wordt de voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht op de lening. Deposito's met een resterende looptijd langer dan een jaar worden eveneens opgenomen onder de Financiële vaste activa.

Beleggingen in effecten worden gerubriceerd onder de effecten.

Effecten

Effecten worden gewaardeerd op actuele waarde. Het koersresultaat op de effecten wordt verwerkt in de staat van baten en lasten.

Vorderingen, overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor zover er sprake is van een oninbaar deel van een vordering, wordt het geschatte bedrag voor oninbaarheid in mindering gebracht op de vordering.

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's en deposito's met een resterende looptijd korter dan één jaar. De deposito's met een resterende looptijd langer dan een jaar worden opgenomen onder de Financiële vaste activa.

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de rubrieken Algemene reserve (inclusief wijkreserves), Herwaarderingsreserve, Bestemmingsfondsen en Bestemmingsreserves. Het resultaat D wordt gemuteerd op de Algemene reserve. Mutaties in Bestemmingsreserves en Bestemmingsfondsen worden verwerkt via onderdeel C van de staat van baten en lasten. Er vinden geen boekingen rechtstreeks ten laste van het Eigen vermogen plaats.

Voorzieningen

De Voorzieningen voor groot onderhoud, die dienen als kostenegalisatie, worden gevormd voor verwachte kosten inzake (periodiek) onderhoud van panden, gebaseerd op een meerjarig onderhoudsplan. De Voorzieningen worden gewaardeerd op nominale waarde.

Schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd langer dan een jaar. De schulden worden gewaardeerd op nominale waarde.

3. Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben.

Indeling staat van baten en lasten

In onderdeel A van de staat van baten en lasten zijn de operationele baten en lasten weergegeven. In onderdeel B van de staat van baten en lasten zijn de incidentele en overige baten en lasten weergegeven. Baten uit erfenissen en legaten worden verantwoord onder onderdeel B. Het totaal van onderdeel A plus B geeft het totale resultaat van het verslagjaar aan.

Vanuit het resultaat A plus B worden in het kader van de resultaatbestemming bedragen op Bestemmingsreserves en Bestemmingsfondsen toegevoegd. In onderdeel C worden deze mutaties in Bestemmingsreserves en Bestemmingsfondsen zichtbaar.

Het resterende resultaat D geeft de mutatie op de Algemene reserve (inclusief wijkreserves) aan.

Toelichting op de Balans - Activa

Materiële vaste activa

Kerkgebouwen

De kerken van de Protestantse Gemeente Utrecht worden pro memorie gewaardeerd op € 1.

	31-12-2021	31-12-2020
Totaal kerkgebouwen	1	1

Hieronder is de herbouwwaarde van de kerkgebouwen gespecificeerd, zoals deze wordt aangehouden voor de opstalverzekering. De economische waarde van de kerken is belangrijk lager dan de herbouwwaarde.

Kerkgebouw	Monument	Herbouwwaarde	
		2021	2020
Domkerk	R	70.714.200	70.714.200
Jacobikerk	R	35.828.600	35.828.600
Janskerk	R	29.700.100	29.700.100
Nicolaïkerk	R	20.428.500	20.428.500
Buurkerk	R	pm	pm
Bethelkerk	G	4.912.400	4.912.400
Johanneskerk	G	3.950.300	3.950.300
Nieuwe Kerk	G	6.828.900	6.828.900
Tuindorpkerk	R	8.454.200	8.454.200
Wilhelminakerk	G	4.877.900	4.877.900
Oranjekapel	-	2.091.800	2.091.800
		<u>187.786.900</u>	<u>187.786.900</u>

In voorgaande jaarrekeningen werd telkens de herbouwwaarde per 1-1 van het volgende jaar getoond. Vanaf 2021 wordt de waarde in het boekjaar aangehouden. Eenmalig zijn de waarden gelijk.

De kerkgebouwen worden onderscheiden in rijksmonumenten (R) en gemeentelijke monumenten (G). Vanaf 2021 is ook de Tuindorpkerk een rijksmonument. Alleen de Oranjekapel heeft geen monumentale status.

De Buurkerk is in 1984 voor 500 jaar verhuurd aan de Gemeente Utrecht voor 100 gulden per jaar (€ 45,38) en huisvest het Museum Speelklok. De verantwoordelijkheid voor het onderhoud en de kosten daarvan liggen bij de huurder.

De Bethelkerk is sinds september 2017 buiten gebruik. Er wordt geïnvesteerd in de herontwikkeling van het gebouw. Zie vlottende activa.

ter identificatie
VAN REE ACCOUNTANTS

Overige materiële vaste activa

Het niet primair kerkelijke onroerend goed wordt gewaardeerd tegen de reële marktwaarde. Deze wordt gelijkgesteld aan de taxatiewaarde voor de Wet Onroerende Zaakbelasting (WOZ) of aan de hogere verkrijgingswaarde, tenzij anders vermeld.

In voorgaande jaarrekeningen werd telkens de WOZ-waarde per peildatum boekjaar aangehouden. Vanaf heden wordt, overeenkomstig de PKN-richtlijnen, de peildatum van het voorgaande boekjaar aangehouden. Daarom blijft de waardering van de meeste panden dit jaar ongewijzigd.

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Pastorie Van Everdingenlaan 48	498.000	498.000
Pastorie Van Everdingenlaan 52	499.000	499.000
Pastorie Aartsbisschop Romerostraat 580	524.000	524.000
Pastorie Vitoriadreef 55	a) 713.017	
Pastorie Abraham Keerstraat 19	b)	554.000
Kosterswoning Bethelkerk, Burg. Norbruislaan 1	257.000	257.000
Kosterswoning Nieuwe Kerk, Bollenhofsestraat 140	430.000	430.000
Kosterswoning Wilhelminakerk, Hobbemastraat 41	345.000	345.000
Kosterswoning Janskerk, Janskerkhof 28	491.000	491.000
Woning van Lidth de Jeudestraat 2/2A	c) 973.607	787.000
Woning Dukatonplantsoen 3	d) 633.038	496.979
Woning Vrouwe Justitiaplein 12	e) pm	pm
Perceel Prinsenhof, Eykmanlaan 433	f) 200.000	200.000
Begraafplaats Oud Zuilen	g) nihil	
Totaal	<u>5.563.663</u>	<u>5.081.979</u>

- a) Aangekocht november 2021 voor € 713.017. WOZ-waarde € 462.000
- b) Verkocht januari 2021. In 2020 al gewaardeerd tegen de toen bekende verkoopopbrengst.
- c) Voormalige pastorie verbouwd tot 2 zelfstandige woonheden. WOZ-waardering uit 2020 verhoogd met kosten verbouwing € 186.607.
- d) Nieuw gebouwde woning opgeleverd in 2021. Nog geen WOZ bekend. Waardering tegen totale bouwkosten.
- e) Verkregen in 2013 uit een erfenis ten behoeve van de wijkgemeente Nicolaikerkerk. In vruchtgebruik bij de huidige bewoner. Testamentaire voorwaarden zodanig, dat aan de woning geen waardering wordt toegekend. WOZ-waarde € 663.000.
- f) Veronderstelde waarde van de ondergrond van het gezondheidscentrum Prinsenhof.
- g) Historische begraafplaats eigendom van de PGU. De exploitatie is in handen van de Stichting Begraafplaats Oud-Zuilen. Vanwege de bestemming en de bijbehorende voorwaarden waardering nihil.

Inventaris

Alleen de niet kerkelijk gebonden inventaris, zoals kantoor- en cateringapparatuur, wordt geactiveerd. Deze wordt lineair afgeschreven.

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
Waarde inventaris begin boekjaar	7.550	12.950
Investering audio/video Janskerk	26.473	-
Afschrijvingen	8.323-	5.400-
Totaal bedrijfsinventaris	<u>25.700</u>	<u>7.550</u>

Financiële vaste activa

Tot en met de jaarrekening 2019 werden onder de Financiële vaste activa de beleggingen van de PGU verantwoord. In overeenstemming met de richtlijnen zijn deze nu onder de vlottende activa gerubriceerd. De resterende financiële vaste activa zijn de meerjarige leningen van de PGU aan derden.

<u>Lening aan Stichting Exploitatie Prinsenhof</u>		<u>31-12-2021</u>		<u>31-12-2020</u>
Stand begin boekjaar		2.012.799		2.057.353
Aflossingen		46.370-		44.554-
Lening per ultimo boekjaar		<u>1.966.429</u>		<u>2.012.799</u>
Renteopbrengst in boekjaar	4,00%	79.668	4,00%	81.483

Zie de toelichting op de Prinsenhof bij de Overige rechten en verplichtingen.

Aan de Stichting is in 2016 een langlopende lening verstrekt van € 2.200.000 voor de realisatie van het gezondheidscentrum Prinsenhof op het perceel van de PGU aan de Eykmanlaan. De lening wordt in 30 jaar annuïtair afgelost, tegen een rente van 4% per jaar.

Naast rente en aflossing betaalde de Stichting huur voor het perceel.

<u>Lening aan Stichting Motion Church</u>		<u>31-12-2021</u>		<u>31-12-2020</u>
Stand begin boekjaar		172.500		215.000
Aflossingen		85.000-		42.500-
Lening per ultimo boekjaar		<u>87.500</u>		<u>172.500</u>
Renteopbrengst in boekjaar	2,20%	1.581	2,20%	4.730

Bij de verkoop van de Marcuskerk aan de Stichting Motion Church eind 2018 is door de de PGU een lening verstrekt aan de koper van € 300.000, tegen een rente van 2,2% per jaar.

Vlottende activa

<u>Beleggingsportefeuille PGU</u>		<u>31-12-2021</u>		<u>31-12-2020</u>
Begin boekjaar		9.956.848		9.790.718
Storting		550.000		
Beleggingsresultaat (na aftrek kosten)	4,74%	497.951	1,70%	166.130
Waarde per ultimo boekjaar		<u>11.004.799</u>		<u>9.956.848</u>

Het vermogen van de PGU is grotendeels belegd in een portefeuille die wordt beheerd door ABN-AMRO MeesPierson, op basis van een mandaat waarin de PGU regels heeft vastgelegd met betrekking tot risicospreiding en verantwoord beleggen. De portefeuille wordt gewaardeerd tegen de actuele waarde, zoals gerapporteerd door de fondsbeheerder.

Op de portefeuille werd een resultaat behaald van 4,74%. In de begroting wordt gerekend met een jaarlijks rendement van 2,5%.

De wijkvereniging Nieuwe Kerk neemt deel in de algemene portefeuille van de PGU. Het aandeel van de wijkvereniging per 31-12-2021 bedraagt € 220.121. Zie langlopende schulden.

<u>Samenstelling portefeuille PGU</u>	<u>Verdeling per 31-12-2021</u>		<u>Rendement</u>
Aandelen	24,4%	2.682.527	5,65%
Obligaties	55,9%	6.154.655	-0,67%
Alternatieve beleggingen	4,5%	491.805	0,17%
Liquiditeiten	15,2%	<u>1.675.912</u>	<u>-0,40%</u>
Totaal		<u>11.004.898</u>	<u>4,74%</u>

Historisch rendement beleggingsportefeuille	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	<u>4,24%</u>	<u>2,39%</u>	<u>-3,91%</u>	<u>8,69%</u>	<u>1,70%</u>	<u>4,74%</u>

<u>Project herontwikkeling Bethelkerk</u>	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
Stand begin boekjaar	362.035	362.685
Investeringen voor herontwikkeling	51.462	17.155
Verkoop orgel Bethelkerk		10.000-
Exploitatie gebouw (o.a. tijdelijke verhuur)	<u>5.387-</u>	<u>7.805-</u>
Totaal project Bethelkerk	<u><u>408.110</u></u>	<u><u>362.035</u></u>

De Bethelkerk wordt herontwikkeld tot nieuwe vierplek voor de wijkgemeente op Zuilen en tot buurtklooster en appartementen. De investeringen in de herontwikkeling en het exploitatiesaldo van de doorlopende kosten en baten van het gebouw worden geactiveerd en zullen t.z.t. worden verrekend met de opbrengst van het project.

<u>Voorraden</u>	<u>31-12-2021</u>	mutatie	<u>31-12-2020</u>
Voorraad Domshop	<u><u>15.000</u></u>	15.000-	<u><u>30.000</u></u>

De verlaging met € 15.000 is het resultaat van verbeteringen in het voorraadbeheer.

- jaarrekening 2021

<u>Vorderingen</u>	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
Debiteuren verhuur wijken	37.147	46.744
Nog te ontvangen door PGU-Centraal	41.692	77.910
Nog te ontvangen door wijken	43.854	22.445
Aangekondigde nalatenschappen	-	110.000
Rekening courant Diakonie	224.505	4.221-
Rekening courant Stichting Prinsenhof	83.663	47.332
Rekening courant Choral Evensong & Pub	-	3.717
Vooruit betaalde kosten	1.127	7.210
Betaalde borgsommen	2.605	2.605
Totaal vorderingen	<u>434.592</u>	<u>313.741</u>

De rekening courant met de Diakonie is hoog omdat er in 2021 geen voorschotten zijn betaald, vanwege de gevolgen van corona op de collecteopbrengsten. Begin 2022 is de rekening courant afgerekend.

Het laten oplopen van de rekening courant met de Stichting Prinsenhof is een bewuste keuze om de negatieve rente te beperken.

<u>Liquide middelen</u>	aantal rekeningen		<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
	centraal	wijken		
ABN-AMRO	3	-	4.032.244	4.330.053
Rabo	7	18	615.571	1.300.219
SKG	3	-	513.757	590.201
ING	-	1	29.369	29.000
Kas en kruisposten	1	4	5.356	1.320-
Totaal	11	23	<u>5.196.298</u>	<u>6.248.153</u>

Het saldo aan liquide middelen is vooral zo hoog, omdat het Kapitaal voor Rijksmonumentale Kerken op bank(spaar)rekeningen staat. Zie toelichting bij het bestemmingsfonds.

ter identificatie
VAN REE ACCOUNTANTS

Toelichting op de Balans - Passiva

Eigen Vermogen

<u>Algemene reserves</u>	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
Stand begin boekjaar	11.157.073	9.137.402
Naar bestemmingsreserves, buiten exploitatie		910.000-
Exploitatiesaldo na resultaatbestemming	422.792	256.307-
Subtotaal voor stelselwijziging		7.971.094
Mutatie door stelselwijziging herwaardering		3.185.978
Totaal PGU, inclusief wijkreserves	<u>11.579.865</u>	<u>11.157.073</u>

Toelichting stelselwijziging herwaarderingsreserve onroerend goed: zie hieronder.

<u>Exploitatiesaldo boekjaar</u>	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
PGU-Centraal	474.204	280.369-
Wijkgemeenten	51.738	146.981
Janskerk	103.151-	122.919-
Totaal exploitatiesaldo	422.792	256.307-

Het exploitatiesaldo is het saldo van resultaat dat zonder specifieke bestemming wordt toegevoegd aan de algemene reserves. Voor de toevoegingen per wijk wordt verwezen naar bijlage 2. Voor de stand van de algemene reserves per wijk: zie bijlage 1.

De Janskerk valt direct onder het College van Kerkrentmeesters. Het resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve van PGU-Centraal.

<u>Herwaarderingsreserve gebouwen</u>	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
Stand begin boekjaar	1.896.000	4.579.669
Mutatie waardering	363.000-	502.310
Subtotaal voor stelselwijziging		5.081.979
Mutatie door stelselwijziging herwaardering		3.185.978-
Totaal herwaarderingsreserve	<u>1.533.000</u>	<u>1.896.000</u>

Tot en met de jaarrekening 2020 kwam de herwaarderingsreserve overeen met de waarde van het niet kerkelijk gebonden vastgoed. De volledige waarde, zoals gespecificeerd bij de materiële vaste activa, werd aangemerkt als reserve, omdat van panden die al lang in eigendom zijn geen verkrijgingswaarde bekend is.

In deze jaarrekening is de herwaarderingsreserve aangepast en daarmee in overeenstemming gebracht met de richtlijnen van de PKN. Dat wil zeggen dat de herwaarderingsreserve het totaal van het surplus aan positieve waarderingen boven de verkrijgingswaarde is. Voor de panden die al voor 2000 in het bezit waren van de PGU is de WOZ-waarde in de jaarrekening 2000 aangehouden als (fictieve) verkrijgingswaarde.

Deze stelselwijziging is doorgevoerd per 1-1-2021. De herwaarderingsreserve is in de vergelijkende jaarcijfers over 2020 met € 3.185.978 verlaagd ten gunste van de algemene reserve.

In het boekjaar 2021 daalde de herwaarderingsreserve met € 363.000 door de verkoop van de pastorie Abraham Keerstraat. De reserve staat nu op € 1.533.000 en heeft betrekking op 6 woningen met een WOZ-waarde boven de verkrijgingswaarde.

Bestemmingsfonds Kapitaal onderhoud rijksmonumentale kerken

Voor de financiering van het groot onderhoud van de rijksmonumentale binnenstadkerken zijn de Hervormde Gemeente (nu PGU), de Provincie Utrecht en de Gemeente Utrecht in 1991 een overeenkomst aangegaan, waarin partijen zich wederzijds verplichten tot het in stand houden van een ten dele in vruchtgebruik gegeven kapitaal.

Het rendement op de belegging van dit kapitaal is bestemd voor het financieren van het groot onderhoud. Jaarlijks wordt de opbrengst via een verdeelsleutel als extra dotatie toegevoegd aan de onderhoudsvoorzieningen via de exploitatie van de betreffende wijken.

		<u>31-12-2021</u>			<u>31-12-2020</u>
Kapitaal onderhoud rijksmonumentale kerken		<u>4.800.949</u>			<u>4.800.949</u>
<u>Specificatie kapitaal</u>		<u>Storting</u>	<u>Vruchtgbr</u>	<u>Totaal</u>	
Hervormde Gemeente Utrecht	1991	781.410	-	781.410	
Gemeente Utrecht	1991	-	299.495	299.495	
Provincie Utrecht	1991	-	335.797	335.797	
CP Domkerk (vruchtgebruik intern PGU)	2000	90.756	-	90.756	
Donateursfonds vijf kerken herleven	2000	262.140	-	262.140	
Gemeente Utrecht	2001	-	680.670	680.670	
Wijkgemeente Nicolaïkerk	2001	22.689	-	22.689	
Onderhoudsfonds mon. kerken (1990/1999)	2002	447.992	-	447.992	
Gemeente Utrecht	2005	250.000	-	250.000	
PGU (uit verkoopopbrengst Stefanuskerk)	2008	630.000	-	630.000	
Gemeente Utrecht	2009	500.000	-	500.000	
Provincie Utrecht	2009	500.000	-	500.000	
Totaal		3.484.987	1.315.963	4.800.949	

Het kapitaal maakt als bestemmingsfonds deel uit van het eigen vermogen van de PGU. Ook het deel dat in vruchtgebruik is ontvangen wordt daartoe gerekend, omdat Provincie en Gemeente de in vruchtgebruik overgedragen gelden niet kunnen opeisen, zolang het kapitaal wordt gebruikt voor het onderhoud, zoals vastgelegd in de overeenkomst.

Voor de belegging van het kapitaal hebben de de subsidiënten een zeer defensief mandaat vastgesteld. Daarvoor werd oorspronkelijk een aparte beleggingsportefeuille aangehouden, later werd deze omgezet in aparte bankspaarrekeningen. Om de negatieve bankrente te beperken is het kapitaal inmiddels verdeeld over verschillende banken en bankrekeningen van de PGU. Er is geen directe relatie meer tussen kapitaal en specifieke bankrekeningen.

In 2021 is € 11.336 aan negatieve rente betaald. Dit is als negatief rendement (-0,24%) toegerekend aan het Kapitaal Rijksmonumentale Kerken en ten laste gebracht van de vier onderhoudsvoorzieningen.

<u>Historisch rendement</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>
Kapitaal Rijksmonumenten	0,87%	0,20%	0,05%	0,02%	-0,15%	-0,24%

Bestemmingsreserves PGU

het College van Kerkrentmeesters kan, al dan niet in het kader van de resultaatbestemming, voor delen van het centrale eigen vermogen een specifieke bestemming vaststellen.

De baten en lasten die worden verrekend met de bestemmingsreserves van en voor de gehele PGU lopen via een aparte hulpkostenplaats (zie bijlage 2, voorlaatste kolom), waarvan het eindsaldo per definitie nul is. Dit voorkomt een onzuiver en jaarlijks wisselend beeld van de baten en lasten van de kostenplaats PGU-Centraal.

<u>Specificatie bestemmingsreserves PGU</u>	<u>31-12-2020</u>	<u>bij</u>	<u>af</u>	<u>31-12-2021</u>
1. Kapitaal niet-binnenstadskerken	703.860	-	-	703.860
2. Ad Voogt fonds	656.313	4.976	84.750-	576.539
3. Verevening rendement wijkreserves	20.800	255.580	129.800-	146.580
4. Langdurig ziekteverzuim	120.712	31.468	18.158-	134.022
5. Herontwikkeling Bethelkerk	400.000	-	-	400.000
6. Publiciteit / PUP	16.000	-	11.000-	5.000
7. Studiefonds predikanten	41.666	-	11.095-	30.571
8. Wachtgeld predikanten	38.352	-	-	38.352
9. Archivering PGU	29.521	-	2.508-	27.012
10. Pastoraat zorgcentra	15.288	-	-	15.288
Bestemmingsreserves PGU	<u>2.042.512</u>	<u>292.024</u>	<u>257.311-</u>	<u>2.077.225</u>

1. Kapitaal onderhoud niet-rijksmonumentale kerken

Ook voor de kerkgebouwen buiten de binnenstad, die niet onder het bestemmingsfonds voor het onderhoud rijksmonumentale kerken vallen, is door de PGU een kapitaal gevormd, waarvan het rendement wordt gebruikt voor de financiering van het onderhoud.

Het kapitaal van € 703.860 is in de algemene portefeuille van de PGU belegd. Het beleggingsresultaat wordt via de exploitatie van de wijken extra gedoteerd aan de onderhoudsvoorzieningen.

In 2021 werd uit dit rendement € 31.400 gedoteerd voor vijf kerken.

2. Ad Voogt fonds

Het doel van het Ad Voogt fonds is het financieel ondersteunen van vernieuwingsprojecten binnen de Protestantse Gemeente Utrecht.

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Stand begin boekjaar	656.313	729.702
Collecten vernieuwing stedelijk kerkenwerk / AV-fonds	4.976	1.361
Bestedingen aan projecten - zie hieronder	84.750-	74.750-
Totaal Ad Voogt fonds	576.539	656.313

In 2021 lopende en goedgekeurde projecten:	<u>t/m 2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022 e.v</u>	<u>Totaal</u>
Projectplan De Haven - Kerk voor de wijk	46.875	18.750	9.375	75.000
Pioniersplek Fluisterstille Stem	24.000	16.000	8.000	48.000
Audio- en video-voorzieningen kerkdiensten	40.000	50.000	10.000	100.000
Tentoonstelling Jacobi: Maria's van Utrecht			3.397	3.397
Pioniersplek Verhalenhuis			45.000	45.000
Totaal		84.750	75.772	271.397

3. Verevening rendement wijkreserves

Via deze reserve wordt het rendement op de wijkreserves over meerdere jaren geëgaliseerd. Zie verder de toelichting bij de financiële baten.

4. Reserve Langdurig ziekteverzuim

Uit deze reserve worden de lonen, traktementsbijdragen en reïntegratieuitgaven betaald van werknemers en predikanten na de eerste zes ziekteperiodes. Deze reserve wordt vanuit de exploitatie aangevuld via een toeslag op de loonkosten en de traktementsbijdragen.

In 2021 is voor drie langdurig zieke medewerkers een beroep gedaan op deze reserve.

Verloop reserve ziekteverzuim:	2021	2020
Stand begin boekjaar	120.711	46.432
Toeslag op loonkosten en traktements	31.468	31.197
Compensatie loonkosten en begeleiding	18.158-	56.918-
Aanvulling t.l.v. algemene reserve	-	100.000
Totaal	134.022	120.711

5. Project herontwikkeling Bethelkerk

Het CvK heeft besloten vanuit de algemene reserve van de PGU maximaal € 400.000 bij te dragen aan het project voor de herontwikkeling van de Bethelkerk. Ook de wijk Kerk op Zuilen heeft een bestemmingsreserve voor dit project gevormd voor maximaal € 350.000; zie verderop.

Het project kent de nodige onzekerheden. Het betreft dan ook voorwaardelijke reserveringen, waarbij nog aan strikte voorwaarden moet worden voldaan, voor het CvK definitief kan instemmen met de investeringen.

6. Publiciteit / PUP

Deze reserve wordt afgebouwd door hieruit de exploitatietekorten van de PUP te dekken.

7. Studiefonds predikanten

In 2021 is ruim € 11.000 besteed aan scholing en vorming van de predikanten.

8. Wachtgeld predikanten

Reserve voor eventuele wachtgeldverplichtingen na het vertrek van een tijdelijke predikant.

9. Archivering PGU

Het project voor het op orde brengen van de archieven van de PGU en de wijken, waar initieel € 60.000 voor was gereserveerd, vordert gestaag.

10. Pastoraat zorgcentra

Collecteopbrengsten voor het pastoraat en de kerkdiensten in de zorgcentra. De USRK, die deze activiteiten coördineert, heeft in 2021 geen beroep gedaan op deze gelden, misschien vanwege de beperkingen door corona.

Bestemmingsreserves wijken

De wijkraden van kerkrentmeesters kunnen bij de resultaatbestemming voorstellen doen voor de eigen bestemmingsreserves van de wijk. Deze worden door het CvK beoordeeld bij de bespreking van de jaarrekening.

- jaarrekening 2021

<u>Bestemmingsreserves</u>	<u>31-12-2020</u>	<u>bij</u>	<u>af</u>	<u>31-12-2021</u>	<u>Toelichting mutaties</u>
Janskerkgemeente					
Vernieuwing gemeente	32.000			32.000	
Jacobikerk					
Tweede predikant	92.190			92.190	
Gebouw en interieur	27.127		7.756-	19.371	besteding
Coördinator ViaJacobi	10.000			10.000	
Citypastoraat Domkerk					
Personeel	112.500			112.500	
Verevening Open Dom	68.626	66.374		135.000	aanvulling
Verevening verhuur	55.000	50.000		105.000	aanvulling
Kapellen	44.500			44.500	
Eredienst	25.000			25.000	
Zaterdagmiddagmuziek	38.225		231-	37.994	verevening resultaat
Kerk op Zuilen					
Herontwikkeling Bethelk	350.000			350.000	
Johannescentrumgemeente					
Kerk in de wijk	45.000			45.000	
Nieuwe Kerk					
Uitwerking beleidsplan	69.000			69.000	
Gebouw/verduurzaming	33.670			33.670	
Pioniersplek Op Adem	15.000			15.000	
Avondmaalsstel	2.922			2.922	
Tuindorpkerk					
Verduurzaming		35.000		35.000	nieuw uit resultaat
Interieur	5.445			5.445	
Kerkorgel (best.fonds)	13.845			13.845	
Wilhelminakerk					
Wilhelminakerk	17.730			17.730	
Nicolaïkerk					
Integratie met Marcus	46.359		46.359-	-	2e predikantsplaats
Verevening verhuur	42.340		29.684-	12.656	dekking tekort
Utrecht-West					
Projectplan West	200.000		20.809-	179.191	besteding
Bestemmingsreserves wijken	<u>1.346.479</u>	151.374	104.839-	<u>1.393.014</u>	

Het Citypastoraat Domkerk heeft de onttrekkingen aan de vereveningsreserves die in 2020 zijn gedaan i.v.m. de tekorten in dat jaar nu weer gecompenseerd vanuit het positieve resultaat in 2021.

De Tuindorpkerk bestemt het wijkresultaat over 2021 voor investeringen in het kerkgebouw voor verdere verduurzaming en energiebesparing.

De Nicolaïkerk heeft de reserve voor de integratie met de Marcuskerk gebruikt om de extra kosten in het laatste jaar met een tweede predikantsplaats te dekken. Het resterende tekort over 2021 komt ten laste van de reserve voor de verevening van de huurinkomsten.

Utrecht-West brengt de kosten van het projectplan, waaronder de tijdelijke uitbreiding van de formatie van de predikant, ten laste van de daarvoor ingestelde reserve.

Voorzieningen

Voor de kerkgebouwen, woningen en orgels wordt het onderhoud over meerdere jaren geëgaliseerd door middel van voorzieningen, gebaseerd op meerjarige onderhoudsbegrotingen.

<u>Onderhoudsvoorzieningen</u>	Stand 31-12-2020	Dotaties door wijk	Dotaties kapitaal	Subsidies	Uitgaven	Stand 31-12-2021
<u>Rijksmonumentale kerken</u>						
Domkerk	23.597-	109.000	6.000-	156.956	203.576-	32.784
Jacobikerk	236.354	59.000	2.100-		20.965-	272.289
Nicolaikerk	419.850	59.000	1.600-	21.796	10.301-	488.745
Janskerk	445.304	59.000	1.600-	11.680	25.677-	488.708
Totaal	<u>1.077.911</u>	286.000	11.300-	190.432	260.519-	<u>1.282.525</u>
<u>Andere kerken</u>						
Johanneskerk	163.618	37.100	8.100	-	62.951-	145.867
Nieuwe Kerk	97.336	43.400	9.500	-	17.085-	133.151
Tuindorpkerk	158.600	37.200	8.100	-	4.617-	199.284
Wilhelminakerk	107.302	19.000	4.200	-	23.101-	107.401
Oranjekapel	80.414	16.400	3.600	-	2.795-	97.619
Totaal	<u>607.270</u>	153.100	33.500	-	110.549-	<u>683.322</u>
<u>Overig onderhoud</u>						
Woningen	273.804	30.000	-	-	19.148-	284.656
Kerkorgels	171.918	26.100	-	-	14.429-	183.589
Domkerk interieur	76.959	12.000	-	-	-	88.959
Totaal	<u>522.681</u>	68.100	-	-	33.577-	<u>557.204</u>

Voor de vier rijksmonumentale binnenstadskerken kerken die ten laste komen van de PGU geldt een meerjarige begroting voor het onderhoud, die in 2020 is geactualiseerd. Naast de dotaties van de wijken wordt het (negatieve) rendement op het Kapitaal voor de Rijksmonumentale Kerken gedoteerd.

Toelichting op onderhoudsvoorziening Domkerk: zie volgende pagina.

De subsidies van de Nicolaikerk en de Janskerk betreffen de BRIM-subsidies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Bij de Janskerk is de subsidie verrekend met de afrekening over de voorgaande BRIM-periode 2015-2020.

Voor de overige kerken geldt een meerjaren onderhoudsbegroting vanaf 2016. Het merendeel van de dotaties komt direct ten laste van de betreffende wijk. Daarnaast wordt het rendement op het Kapitaal niet rijksmonumentale kerken gedoteerd.

Onder de voorziening voor de woningen van de PGU vallen een aantal pastorieën en voormalige kosterwoningen. De meerjarenbegroting is door aan- en verkopen op dit moment niet actueel. De dotatie van € 30.000 ten laste van PGU-centraal wordt op dit moment geacht voldoende te zijn.

De orgelvoorziening heeft betrekking op de twintig orgels en vleugels in de kerken van de PGU.

Alleen de Domkerk heeft een voorziening met meerjarenbegroting voor het interieur.

Restauratieproject Domkerk 2017-2022

Het in 2017 gestarte restauratieproject van de Domkerk, in het bijzonder het herstel van het natuursteen aan de buitenzijde, is bijna afgerond. De planperiode loopt tot en met 2022. Voor de restauratie zijn subsidies verstrekt door het rijk, via de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE), door de provincie Utrecht, de gemeente Utrecht, stichtingen en particulieren.

Hieronder het verloop van de onderhoudsvoorziening van de Domkerk vanaf de start van het restauratieproject in 2017. De toevoegingen bestaan uit subsidies en dotaties. De bestedingen hebben betrekking op de restauratie en op ander/regulier onderhoud.

<u>Onderhoudsvoorziening Domkerk</u>	realisatie 2017-2020	realisatie 2021	verwacht 2022	totaal
Voorziening beginstand	465.263	23.597-	32.784	
Subsidie RCE BRIM 2017-2022	231.824	57.956	96.537	386.317
Subsidie RCE SIM 2018	1.890.000	-	210.000	2.100.000
Subsidie Provincie Erfgoedparels	718.300	-	43.700	762.000
Subsidie Gemeente Utrecht	351.000	99.000	-	450.000
Particuliere subsidies	735.426	-	10.000	745.426
Dotaties uit reguliere exploitatie	271.500	109.000	109.000	489.500
Dotaties rendement kapitaal rijksmonumenten	3.380	6.000-	500-	3.120-
Extra dotatie uit bestemmingsreserve	300.000	-	-	300.000
Bestedingen aan restauratie en onderhoud	4.990.285-	203.576-	240.000-	5.433.861-
Voorziening eindstand	23.597-	32.784	261.521	

Verwacht wordt in het laatste jaar van de onderhoudscyclus 2017-2022 nog € 240.000 te besteden aan de laatste restauratiekosten en aan het reguliere onderhoud. In 2022 worden ook de laatste termijnen van de subsidies ontvangen, waarmee de onderhoudsvoorziening eind dat jaar weer op peil zal zijn.

Van de door particulieren en fondsen toegezegde subsidies staat nog € 10.000 open. De al eerder ontvangen particuliere subsidies zijn gespecificeerd in vorige jaarrekeningen.

Schulden

<u>Langlopende schulden</u>	<u>31-12-2021</u>	mutatie	<u>31-12-2020</u>
Wijkvereniging Nieuwe Kerk, belegging (incl. rendement)	220.121	10.073	210.048
Garantiesom van Stichting BB EUG	50.000	-	50.000
Totaal langlopende schulden	<u>270.121</u>		<u>260.048</u>

De Wijkvereniging Nieuwe Kerk neemt deel in de algemene beleggingsportefeuille van de PGU. Het aandeel van de wijkvereniging in het rendement wordt jaarlijks toegevoegd aan de vordering op de PGU.

De Stichting Belangenbehartiging EUG heeft een waarborgsom van € 50.000 aan de PGU verstrekt als ontvangen als zekerheid voor de salariskosten van de katholieke pastores, die aan de externe stichting Providebit worden doorbelast.

<u>Kortlopende schulden</u>	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
Crediteuren PGU-Centraal	194.401	183.958
Vakantierechten, vakantiegeld, loonheffingen en premies	120.292	94.321
Nog te betalen kosten	51.416	79.729
NOW-voorschotten	81.652	47.411
Vooruit ontvangen	17.953	22.570
Overlopende Kerkbalans-bijdragen	13.640	17.783
Subsidies onderhoud Buurkerk	29.765	17.510
Ontvangen borg	15.750	11.400
Totaal kortlopende schulden	<u>524.868</u>	<u>474.682</u>

Om voor het coronajaar 2021 aanspraak te kunnen maken op NOW-steun is deze aangevraagd en zijn voorschotten ontvangen. De verwachting is nu dat deze voorschotten volledig terugbetaald dienen te worden.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Prinsenhof

Voor de realisatie en exploitatie van het gezondheidscentrum Prinsenhof heeft de PGU in 2015 de 'Protestantse Stichting Exploitatie Prinsenhof' opgericht. Deze kerkelijke steunstichting is een zogenaamde met de PGU 'verbonden partij'. Alle baten alsmede een eventueel liquidatiesaldo, komen ten goede aan de PGU. Het bestuur bestaat uit leden van het moderamen van het CvK.

In opdracht van de stichting is het gezondheidscentrum gebouwd op het perceel aan de Eykmanlaan dat eigendom is van de PGU. Vanaf de oplevering medio 2016 is de Prinsenhof voor tenminste 10 jaar verhuurd aan een samenwerkingsverband van zorgverleners.

De PGU beoogt via deze stichting een deel van haar financiële reserves op een verantwoorde wijze te investeren en een stabiel rendement te verwerven, naast de beleggingen in effecten.

De PGU heeft in 2016 een lening verstrekt van € 2.200.000 voor de realisatie van de Prinsenhof. De investeringen die door de PGU zijn gedaan ter voorbereiding van de herontwikkeling en de bouwrente zijn hierin opgenomen.

De stichting is dus eigenaar van het in 2016 opgeleverde gezondheidscentrum. Sindsdien ontvangt de stichting huur van de zorgverleners.

Vanaf 1 juli 2016 wordt de lening in 30 jaar annuïtair afgelost, tegen een rente van 4% per jaar. De stichting huurt het perceel van de PGU voor initieel € 10.000 per jaar; de huur wordt jaarlijks geïndexeerd.

Verwacht wordt dat de exploitatie door de Stichting gedurende een aantal jaren negatief zal zijn door de hoge rentelasten. Zie verder de eigen jaarrekening van de Stichting Exploitatie Prinsenhof.

Specificaties Baten en Lasten

BATEN

	Begroting 2022	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Gebouwen				
Verhuur en catering	884.282	622.821	637.700	477.956
Overige exploitatie	262.450	89.261	74.850	73.955
Verhuur pastorieën	39.000	31.894	38.000	40.778
Totaal	1.185.732	743.977	750.550	592.689

In vergelijking met het eerste coronajaar 2020 was er in het 2021 sprake van een duidelijk herstel van de inkomsten uit de exploitatie van de kerkgebouwen. Maar daarmee zijn deze inkomsten nog niet op het niveau van voor de coronacrisis.

	Begroting 2022	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Bijdragen				
AKB - Kerkbalans	1.412.670	1.427.914	1.350.200	1.344.760
Solidariteitskas	8.000	9.978	9.000	10.895
Paascollecte	8.000	9.564	9.000	-
Bijdragen via wijk	118.770	113.441	113.750	120.804
Collecten	71.200	87.652	68.700	92.944
Acties en giften	59.674	324.219	59.000	242.922
Totaal	1.678.314	1.972.768	1.609.650	1.812.324

De opbrengsten van de Actie Kerkbalans stegen in 2021 en kwamen € 75.000 hoger dan begroot. Daar zijn eenmalig hogere bijdragen bij om de coronatekortten op te vangen.

Het totaal aan Kerkbalans-bijdragen blijft al vele jaren op peil, maar wordt opgebracht door een gestaag dalend aantal leden. De ontwikkeling verschilt wel sterk van wijk tot wijk. Zie bijlage 3.

Opmerkelijk is de (relatieve) verjonging van het betalende ledenbestand in vergelijking met voorgaande jaren.

Het totaal van de bijdragen van de eigen leden kwam zelfs € 360.000 hoger uit dan begroot. Een belangrijke factor was de respons op de acties en oproepen in coronatijd om de tekorten door de sluiting van de gebouwen op te vangen. Daarbij zijn vooral de extra inkomsten uit incidentele giften en wijkacties voor Citypastoraat Domkerk en Jacobikerk opvallend: respectievelijk € 215.000 en € 65.000 boven begroting.

BATEN - vervolg

	Begroting 2022	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Financiële baten				
Rendement beleggingen PGU	270.000	497.951	240.000	166.130
Aandeel derden in rendement	5.500-	10.073-	-	3.525-
Rente op bankrekeningen	10.000-	11.336-	5.000-	7.421-
Rendement lening Prinsenhof	78.000	79.668	81.000	81.483
Rendement t.b.v. onderhoud	7.500-	-	-	-
Overige financiële baten	5.500	9.966	5.000	9.557
Totaal	330.500	566.176	321.000	246.224

De financiële reserves van de PGU, exclusief het geormerkte Kapitaal voor de Rijksmonumentale kerken, zijn voor € 11.000.000 belegd in de beleggingsportefeuille en voor € 2.000.000 in uitstaande leningen, bij elkaar € 13.000.000.

Hiervan bestaat € 4.800.000 uit reserves van de wijken. Elke wijk dient een financiële buffer aan te houden ter grootte van de jaarlijkse vaste kosten. Op dit moment voldoen op één na alle wijken aan dit criterium. Zie weerstandsfactor per wijk in bijlage 1.

Het rendement op de financiële reserves levert een substantiële bijdrage aan de exploitatie van PGU-centraal en van de wijken. Bij de begroting wordt steeds uitgegaan van 2,5% rendement op de beleggingsportefeuille. In totaal werd voor 2021 gerekend op € 321.000 aan financiële baten. Deze baten kwamen dankzij het goede beleggingsresultaat uit op ruim € 566.000. Voor een verdere toelichting op de gerealiseerde rendementen: zie toelichting op de balans.

De wijken hebben recht op het rendement op de eigen wijkreserves. Volgens afspraak wordt als grondslag 90% van de rekening courant stand per begin boekjaar aangehouden. Daarover wordt het gewogen gemiddelde rendement van de beleggingsportefeuille en de lening voor de Prinsenhof vergoed. Over 2021 is dit 4,61%, waarmee € 255.580 toekomt aan de wijken.

Dit wijkrendement gaat niet rechtstreeks naar de wijkexploitaties. Jaarlijks wordt het gemiddelde wijkrendement van vijf voorgaande jaren uitgekeerd. Daarmee wordt het jaarlijkse rendement van de wijken geëgaliseerd en voorspelbaar. Zo was al voor de aanvang van het boekjaar 2021 bekend dat de wijken € 129.800 gingen ontvangen, het gemiddelde over de jaren 2015 t/m 2019. Het verschil, € 255.580 -/ - € 129.800 = € 125.780, wordt aan de bestemmingsreserve voor de verevening toegevoegd en zal in komende jaren aan de wijken worden uitgekeerd.

De negatieve rente op bank(spaar)rekeningen is het gevolg van de verplichting het Kapitaal Rijksmonumentale kerken defensief te beleggen. De debetrente wordt daarom als negatief rendement op dit kapitaal aangemerkt. Dit leidt tot een onttrekking aan de vier voorzieningen van € 11.336. De verdeling vindt plaats naar rato van het begrote onderhoud. Eenmaal per vier jaar (vanaf 2024) wordt op basis van de werkelijke onderhoudskosten een nieuwe verhouding van toedeling bepaald.

Het Kapitaal voor de overige kerken maakt dat deel uit van de algemene beleggingen. Het rendement, te weten € 31.400, is naar rato van de onderhoudsbegrotingen toegevoegd aan de voorzieningen.

Na deze verrekeningen resteert € 288.000 aan financiële baten ter dekking van een belangrijk deel van de algemene (centrale) kosten van de PGU.

- jaarrekening 2021 -

BATEN - vervolg

<u>Subsidies</u>	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2021	2021	2020
Wijkverenigingen/stichtingen	139.200	116.524	123.200	137.066
NOW-tegemoetkomingen		50.728		109.470
Overige subsidies	197.200	221.714	265.150	163.513
Totaal	336.400	388.966	388.350	410.049

Specificatie subsidies:

	2021	2020
PGU: NOW-tegemoetkomingen rijksoverheid	50.728	109.470
af: verrekeningen NOW CP Dom en Johannes	4.258-	
PGU: PKN voor studentenpastoraat	54.140	52.850
PGU: Diakonie (PDU) voor PUP	15.000	
PGU: Balije van Utrecht	2.689	2.655
EUG: Stichting Providebit voor RK pastores	56.694	54.758
Jacobi: Mij. van Welstand / IZB voor ViaJacobi	19.600	23.150
Jacobi: Bram Nautafonds voor jeugdwerk	6.000	6.000
Jacobi: Elise Mathildefonds voor audio/video	3.000	
Jacobi: Wijkvereniging - dekking oper. tekort	8.000	22.000
CP Dom: Werkgroep Zaterdagmiddagmuziek	35.200	35.200
CP Dom: Vrienden van de Dom	25.000	25.000
CP Dom: Gem. Utrecht voor cultuur en erfgoed	59.099	
Nicolai: Wijkstichting	20.000	38.000
West: Wijkstichting Oog in Al	13.324	16.866
De Haven: Diverse kerkelijke subsidies	2.500	7.300
De Haven: Diakonie (PDU)	15.250	5.000
Fluisterstille Stem: PKN /Mij. van Welstand	2.000	11.800
Fluisterstille Stem: Diakonie (PDU)	5.000	
Totaal	388.966	410.049

De NOW-tegemoetkomingen in 2021 hebben betrekking op de eindafrekening over het jaar 2020. Ook voor het jaar 2021 is NOW aangevraagd en zijn voorschotten ontvangen. Als in 2022 het definitieve subsidiebedrag is vastgesteld, zal dit worden toegerekend aan de wijken.

Naast de hierboven vermelde externe subsidies worden door de wijken ook interne PGU subsidies ontvangen uit het Ad Voogt fonds. Door de consolidatie is het totaal voor de PGU als geheel nihil. In totaal betrof het in 2021 € 84.750 aan Ad Voogt subsidies. Voor een overzicht van de projecten: zie specificatie bestemmingsreserve.

De subsidies voor het onderhoud van de kerkgebouwen worden verantwoord bij de specificaties van de voorzieningen.

- jaarrekening 2021 -

LASTEN

Gebouwen	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2021	2021	2020
Onderhoud kerken en woningen	490.400	511.015	543.100	488.653
Huur kerken	72.050	56.946	70.600	42.654
Huur wijkgebouwen	63.750	36.584	54.300	55.790
Huur pastorieën	14.000	13.606	14.000	13.319
Kerkorgels	26.920	26.270	26.100	26.230
Interieur en inventaris	32.550	91.790	27.000	104.881
Energie en water	220.450	200.335	205.550	157.375
Belastingen en verzekeringen	84.600	83.297	95.300	98.121
Kosten beheer	90.748	77.353	74.950	77.018
Overige kosten	10.000	4.573	10.400	2.874
Af: doorbelasting	12.000-	13.207-	12.000-	14.000-
Totaal	1.093.468	1.088.561	1.109.300	1.052.916

De onderhoudskosten bestaan voor het grootste deel uit de dotaties voor de voorzieningen, van waaruit het onderhoud wordt gefinancierd. Zie ook de specificaties van de voorzieningen.

In verband met de coronasituatie investeren de wijken in beeld- en geluidvoorzieningen voor het streamen van de kerkdiensten via internet, vandaar de hoge kosten voor inventaris. Deze worden tot een maximum van € 10.000 per kerk gesubsidieerd uit het Ad Voogtfonds.

Medewerkers	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2021	2021	2020
Predikanten PGU	924.338	928.608	965.650	928.605
Predikanten tijdelijk	4.700	18.003	7.700	12.635
Preekbeurten	39.560	35.690	27.500	27.349
Medewerkers PGU	1.104.425	1.061.572	1.047.100	1.052.070
Medewerkers inhuur	8.600	10.269	45.800	51.609
Musici speelbeurten	8.920	10.657	11.900	8.665
Overige personeelskosten	13.820	18.869	38.850	25.971
Af: doorbelasting aan Diaconie	92.000-	98.000-	92.000-	92.000-
Af: doorbelasting overig	200-	9.069-	30.200-	31.433-
Totaal	2.012.163	1.976.598	2.022.300	1.983.470

Eind 2021 waren 11 predikanten verbonden aan de PGU voor in totaal 8,75 FTE. Twee predikantsplaatsen, samen 1,25 FTE, waren toen vacant.

De medewerkers in loondienst zijn pastoraal werkers, kosters/beheerders, kerkmusici en bureau-medewerkers. Eind 2021 betrof het 34 medewerkers, met tezamen een dienstverband van 13,6 FTE.

De aan de Diaconie doorbelaste loonkosten en de doorbelastingen bij de andere kostenrubrieken hebben betrekking op de kosten van het Bureau van de PGU, waarvan een evenredig deel wordt doorberekend. De totale doorbelasting aan de Diaconie bedroeg € 130.474.

- jaarrekening 2021 -

LASTEN vervolg

	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2021	2021	2020
Gemeenteleven				
Kerkdiensten	36.095	30.359	46.050	45.571
Wijkwerk	37.114	13.393	41.100	16.454
Jeugd	19.634	8.691	16.050	6.740
Kerkblad	20.390	32.400	27.750	26.286
Wijkactiviteiten	170.900	37.870	95.850	71.500
Totaal	284.133	122.712	226.800	166.550

Onder kosten voor gemeenteleven vallen vooral de uitgaven van de wijken rond de activiteiten in en voor de eigen wijkgemeente. Er zijn minder kosten gemaakt dan begroot, onder andere omdat vanwege corona minder bijeenkomsten mogelijk waren.

Ook waren hier substantiele kosten van een uiteindelijk niet tot stand gekomen pioniersplek begroot.

Centraal worden hier de kosten en baten van 'De PUP' geboekt. Het exploitatietekort bedroeg € 26.000. Daarvan is € 15.000 gedekt door bijdragen van de Diaconie, dus komt € 11.000 voor rekening van de PGU, gedekt uit de bestemmingsreserve voor de PUP.

	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2021	2021	2020
Administratie en beheer				
Administratie en vergaderingen	19.593	27.052	23.900	15.892
Drukwerk en kopiëren	35.330	30.038	38.350	27.822
Porti en verzendkosten	19.175	13.555	19.450	16.446
Representatie	6.300	2.974	8.900	10.271
Automatisering / ICT	58.485	66.332	53.850	53.483
Inkoop	25.500	17.186	25.200	16.522
Vrijwilligers	15.863	3.463	10.850	5.537
Overig beheer	44.400	67.665	36.850	50.146
Af: doorbelasting	20.000-	19.267-	20.000-	17.584-
Totaal	204.645	208.998	197.350	178.535

Onder 'Overig beheer' vallen de kosten van externe advisering. Dit betreft onder andere niet begrote begeleiding van de aanpassing van de Wilhelminakerk en extra accountantscontrole vanwege de NOW.

	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2021	2021	2020
Verplichtingen				
PKN quotum	77.500	74.761	77.500	77.500
PKN Solidariteitskas	20.000	19.200	20.000	19.970
Andere verplichtingen	11.900	9.000	11.700	18.009
Totaal	109.400	102.961	109.200	115.479

De verplichtingen betreffen vooral de bijdragen aan de PKN.

In de wijkjaarrekeningen valt onder de verplichtingen ook het aandeel in de gemeenschappelijke kosten van de PGU. In de consolidatie valt deze interne doorbelasting weg. In 2021 werd € 180.000 aan centrale kosten toegerekend aan de wijken. De verdeling is gebaseerd op het totaal aan baten per wijk en op (de ondersteuning door het Bureau voor) kerkgebouw en personeel. Daarnaast dragen in 2021 de wijken Dom, Jacobi, Nieuwe Kerk en Nicolai elk € 5.000 extra bij.

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

<u>Incidentele baten en lasten</u>	Realisatie 2021	Realisatie 2020
Incidentele lasten	48.387-	513.570-
Legaten	17.369	145.001
Mutatie waardering woningen	-	502.310
Totaal incidenteel	31.018-	133.742

De incidentele lasten hebben onder andere betrekking op de (eerste) waardering van de openstaande vakantieuren van de medewerkers en op de verlaging van de waarde van de voorraad van de Domshop.

Er zijn twee legaten ontvangen, voor Utrecht-West en voor het Citypastoraat Domkerk.

De waardering van de woningen is ongewijzigd. Zie toelichting materiële activa.

RESULTAATBESTEMMING

<u>Verdeling resultaat</u>	Begroting 2022	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Uit bestemmingsreserves	170.000-	232.351-	285.200-	674.869-
Naar bestemmingsreserves	3.000	313.598	28.200	126.946
Mutatie herwaarderingsreserve	-	363.000-	-	502.310
Naar algemene reserves	14.488	422.792	338.400-	256.307-
Totaal resultaat	152.512-	141.039	595.400-	301.921-

Via de resultaatbestemming wordt het resultaat van het boekjaar verrekend met het eigen vermogen.

De onttrekkingen en toevoegingen per bestemmingsreserve, alsmede de mutatie van de herwaarderingsreserve, zijn toegelicht bij de specificaties van het eigen vermogen.

ter identificatie
VAN REEAC

Bijlage 2: Baten en Lasten per wijk / kostenplaats

Realisatie 2021	Centraal		Jans gem	Jacobi	CP Dom	Zuilen	Johannes	Nwe kerk	Tuindorp	Wilhelm	Nicolai	West	Haven	Fluister	Janskerk	B-kerk	BR alg *)	PGU
	00	01	02	04	06	08	10	11	12	13	16	18	20	21	05	29	Tot	
Baten																		
Gebouwen	51.532	3.695	41.778	189.870	24.957	102.636	30.281	64.429	29.465	38.515			12.242	151.819	15.000			743.977
Bijdragen	28.410	138.444	374.855	376.266	70.195	102.002	313.573	176.165	62.394	223.302		86.313		3.588	43		4.976	1.972.768
Financiële baten	288.606	5.000	11.300	24.090	18.700	12.700	15.800	13.800	8.200	19.200		14.900	1.900		6.200		125.780	566.176
Subsidies	71.829	66.694	41.099	135.214	10.866	11.410	1.355	892	11.331	32.610		13.324	36.500	23.000	17.592		-84.750	388.966
Totaal baten	440.377	213.833	469.032	725.440	124.719	228.748	361.009	255.286	111.390	313.628	114.537	50.642	26.588	175.654	15.000	46.006	3.671.888	
Lasten																		
Gebouwen	64.109	47.726	135.812	235.162	33.074	84.183	103.556	75.867	59.444	109.375		9.278	9.240	112.123	9.613			1.088.561
Medewerkers	328.837	144.635	258.029	262.223	64.158	122.422	180.833	104.316	33.441	210.760		79.194	29.977	19.350	140.639		-2.216	1.976.598
Gemeenteleven	27.615	3.391	14.773	17.981	4.616	4.708	19.580	7.964	1.304	12.127		4.939	1.205				2.508	122.712
Beheer en administratie	71.451	6.382	19.682	19.924	7.109	21.371	6.796	10.434	3.481	22.209		3.484	891	10.442	5.342			208.998
Verplichtingen	-179.839	17.700	40.600	43.700	18.600	18.800	28.400	21.700	13.000	35.200		18.200	5.200	1.000	20.700			102.961
Totaal lasten	312.173	219.834	468.896	578.990	127.558	251.485	339.165	220.281	110.670	389.671	115.095	46.513	30.792	278.805	9.613	292	3.499.831	
Normale baten en lasten																		
Baten	440.377	213.833	469.032	725.440	124.719	228.748	361.009	255.286	111.390	313.628	114.537	50.642	26.588	175.654	15.000	46.006	3.671.888	
Lasten	-312.173	-219.834	-468.896	-578.990	-127.558	-251.485	-339.165	-220.281	-110.670	-389.671	-115.095	-46.513	-30.792	-278.805	-9.613	-292	-3.499.831	
Operationeel resultaat	128.204	-6.001	136	146.450	-2.839	-22.737	21.844	35.005	720	-76.043	-558	4.129	-4.204	-103.151	5.387	45.713	172.057	
Incidentele baten en lasten																		
Legaten				2.000								15.369						17.369
Incidentele baten en lasten	-28.000			-15.000														-48.387
Mutatie WOZ-waarden																		
Resultaat	100.204	-6.001	136	133.450	-2.839	-22.737	21.844	35.005	720	-76.043	14.811	4.129	-4.204	-103.151	0	45.713	141.039	
Resultaatbestemming																		
Uit bestemmingsreserves	-11.000		-7.756	-232														-232.351
Naar bestemmingsreserves				116.374				35.000										313.598
Mutatie herwaarderingsres.	-363.000																	-363.000
Saldo naar algemene reserves	474.204	-6.001	7.891	17.308	-2.839	-22.737	21.844	5	720	0	35.620	4.129	-4.204	-103.151	0	0	0	422.792

*) Hulpkostenplaats t.b.v Bestemmingsreserves:
boekingen tussen algemene/centrale bestemmingsreserves en exploitatie.
Zie balansspecificaties bestemmingsreserves.
Eindsaldo van deze kostenplaats per definitie 0.

Bijlage 3: Kerkbalans bijdragen per wijk

Wk	Wijkgemeente	Totale Kerkbalans-ontvangsten					vijf jaar
		2017	2018	2019	2020	2021	
01	Janskerk	71.121	71.504	71.483	69.747	76.329	107%
02	Jacobikerk	237.409	237.455	246.766	254.685	257.269	108%
04	CP Domkerk	113.078	116.457	114.555	123.489	160.309	142%
06	Op Zuilen	67.038	63.789	59.607	57.936	59.392	89%
08	Johannescentrum	95.062	94.148	90.426	86.218	88.241	93%
10	Nieuwe kerk	202.907	229.632	234.069	253.705	277.239	137%
11	Tuindorpkerk	158.527	155.873	149.311	153.952	158.272	100%
12	Wilhelminakerk	59.207	56.833	55.098	52.141	52.824	89%
13	Nicolaikerk	226.429	202.282	198.293	200.569	205.036	91%
16	Utrecht-West	104.872	89.423	87.751	79.923	79.952	76%
18	De Haven	11.917	9.744	11.250	11.894	11.044	93%
Tot	PGU totaal	1.347.566	1.327.160	1.318.908	1.344.258	1.425.956	106%

Wk	Wijkgemeente	Aantal Kerkbalans-ontvangsten					vijf jaar
		2017	2018	2019	2020	2021	
01	Janskerk	114	112	109	105	112	98%
02	Jacobikerk	330	315	313	313	304	92%
04	CP Domkerk	219	229	217	211	245	112%
06	Op Zuilen	245	221	209	204	194	79%
08	Johannescentrum	282	263	247	225	213	76%
10	Nieuwe kerk	251	263	275	285	293	117%
11	Tuindorpkerk	276	260	278	248	250	91%
12	Wilhelminakerk	139	124	113	111	108	78%
13	Nicolaikerk	480	437	401	388	383	80%
16	Utrecht-West	245	212	190	180	162	66%
18	De Haven	13	15	17	18	18	138%
Tot	PGU totaal	2.594	2.453	2.373	2.288	2.284	88%

Wk	Wijkgemeente	Gemiddelde Kerkbalans bijdrage					vijf jaar
		2017	2018	2019	2020	2021	
01	Janskerk	€ 624	€ 638	€ 656	€ 664	€ 682	109%
02	Jacobikerk	€ 719	€ 754	€ 788	€ 814	€ 846	118%
04	CP Domkerk	€ 516	€ 509	€ 528	€ 585	€ 654	127%
06	Op Zuilen	€ 274	€ 289	€ 285	€ 284	€ 306	112%
08	Johannescentrum	€ 337	€ 358	€ 366	€ 383	€ 414	123%
10	Nieuwe kerk	€ 808	€ 873	€ 851	€ 890	€ 946	117%
11	Tuindorpkerk	€ 574	€ 600	€ 537	€ 621	€ 633	110%
12	Wilhelminakerk	€ 426	€ 458	€ 488	€ 470	€ 489	115%
13	Nicolaikerk	€ 472	€ 463	€ 494	€ 517	€ 535	113%
16	Utrecht-West	€ 428	€ 422	€ 462	€ 444	€ 494	115%
18	De Haven	€ 917	€ 650	€ 662	€ 661	€ 614	67%
Tot	PGU totaal	€ 519	€ 541	€ 556	€ 588	€ 624	120%

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente te Utrecht

Wattbaan 51-5
3439 ML Nieuwegein
Postbus 137
3430 AC Nieuwegein

T (030) 307 49 49
nieuwegin@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 09068872

A. Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van de Protestantse Gemeente te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel is de in dit financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021 van de Protestantse Gemeente te Utrecht in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn begroting en jaarverslaggeving PKN.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de staat van baten en lasten over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Protestantse Gemeente te Utrecht zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

Wij vestigen de aandacht op de waarderingsgrondslagen, waarin uiteen is gezet dat de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn begroting en jaarverslaggeving PKN. De jaarrekening is opgesteld voor het College van Kerkrentmeesters en de Algemene kerkenraad van de Protestantse Gemeente te Utrecht en voor het Classicale College voor de Behandeling van Beheerszaken met als doel de Protestantse Gemeente te Utrecht in staat te stellen om aan de verantwoordingsverplichtingen te voldoen. Hierdoor is de jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor de gemeenteleden, het College van Kerkrentmeesters en de Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente te Utrecht en het Classicale College voor de Behandeling van Beheerszaken en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

B. Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen andere informatie

Het financieel jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het College van Kerkrentmeesters is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van het College van Kerkrentmeesters en de overige gegevens in overeenstemming met de Richtlijn begroting en jaarverslaggeving PKN.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het College van Kerkrentmeesters en de Algemene Kerkenraad voor de jaarrekening

Het College van Kerkrentmeesters is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met de Richtlijn begroting en jaarverslaggeving PKN. In dit kader is het College van Kerkrentmeesters verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het College van Kerkrentmeesters noodzakelijk acht om het opstellen van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

De Algemene Kerkenraad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de entiteit.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het College van Kerkrentmeesters en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met de Algemene Kerkenraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Nieuwegein, 12 mei 2022

Van Ree Accountants

w.g.

A. Hoogenboom AA